

Satamatunneli asemakaava ja asemakaavan muutos

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmavaiheen valmisteluaineisto

Kaupunkiympäristön toimiala
Asemakaavoituspalvelu

Diaarinumero HEL 2021-012679
Hankenumero 6704_1

VALMISTELUAINEISTO

Helsingin kaupunginvaltuuston periaatepäätöksen 3.2.2021 mukaisesti Tallinnan ja Helsingin välinen matkustajaliikenne keskitetään Länsisatamaan, minkä seurauksena nykyisen kaltainen toiminta Länsisatamassa lisääntyy. Periaatepäätöksen mukaan eteneminen tarkoittaa Helsingin Satamalle kehittämisohjelman käynnistämistä Länsisatamassa tarvittavien investointien toteuttamiseksi. Helsingin Satama Oy:n tavoitteena on kasvattaa nykyisen Länsisataman kapasiteettia vastaamaan keskittämisen myötä lisääntyvää liikennettä.

Satamatoimintojen keskittämistä koskevan päätöksen toteuttaminen edellyttää Länsisatamassa laitureiden muutoksia ja eteläisen satamakenttäalueen laajentamista sekä laitureiden modernisointia. Sataman toimintaedellytysten sekä järjestelyn tuottamien kokonaisyötyjen turvaamiseksi, Länsisatamasta Länsiväylälle on suunniteltu toteutettavaksi satamatunneli, joka mahdollistaa Länsisataman toimintojen laajentamisen ja satamaliikenteen sujuvan järjestämisen.

Nyt nähtävillä oleva Satamatunneli asemakaava ja asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on osa laajaa kokonaisuutta, jossa Helsingin Satama Oy laajentaa Länsisatamaa. Hankkeesta on parhaillaan käynnissä ympäristövaikutusten arviointimenetely (YVA), lisätietoja hankkeesta Ympäristöhallinnon yhteisen verkkopalvelun verkkosivuilla:

https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Asiointi_luvat_ja_ymparistovaikutusten_arviointi/Ymparistovaikutusten_arviointi/YVAhankkeet/Helsingin_Satama_Oyn_Lansisataman_laajentaminen_Helsinki

Alla otteita verkkosivuilla esitetystä arviointiohjelmasta liittyen satamatunnelin kuvaukseen:

'Uudella satamatunnelilla mahdollistetaan Länsisataman laajennuksen myötä lisääntyvän satamaliikenteen sujuvuus. Satamatunneli käsittää Länsisataman satama-alueen ja Länsiväylän/Salmisaarenkadun yhdistävän liikennetunnelikokonaisuuden kaukiorakenteineen. Satamatunnelin tekninen kuvaus perustuu 2021–2022 tehtyihin satamatunnelivaihtoehtojen esi-rakennettavuusselvitykseen ja Satamatunnelin tilavaraussuunnitelmaan. Satamatunnelin yleissuunnitelmaluonnoksen laatiminen on käynnissä ja tässä esitetyt tekniset tiedot tulevat tarkentumaan hankkeen edetessä.

Satamatunnelin kalliotunneleiden pituus vaihtelee eri hankevaihtoehtojen välillä 1 433–2 012 metriä. Tunneliosuudet ovat kaksoistunneleita, jossa kumpikin ajosuunta on omassa tunnelissaan. Suunniteltu tunnelikokonaisuus on varustettu yhdyskäytävillä, jotka mahdollistavat tunnelissa olevien henkilöiden hätäpoistumisen viereistä tunnelia pitkin. Alustavan suunnittelun mukaisesti tunneliputkien leveys tulee olemaan 12,1 metriä ja korkeus 9,5 metriä. Kalliotunneliin menevä ja tunnelista tuleva liikenne kulkee betonisessa ylhäältä kattamattomassa kaukalossa, jonka pituus vaihtelee Länsiväylän päässä välillä 110–213 metriä vaihtoehdosta riippuen. Alustavien suunnitelmien mukaan Satamatunnelin liittyminen Länsiväylään vaatii osassa vaihtoehtoja Lapinlahden rannassa kulkevan virkistysreitillä vähäistä siirtoa. Siirto saattaa edellyttää vähäistä ruoppausta ja louhetäyttöä ranta-alueella.

Kalliotunneleiden louhinta suoritetaan kaikissa hankevaihtoehdoissa perinteisenä maanalaisena poraus- ja räjäytyslouhintana. Kalliotunneleiden louhinta aloitetaan Länsisataman ja Länsiväylän suuaukoilta. Kalliotilat tiivistetään vuotovesien määrän hallitsemiseksi.

Satamatunnelin louhinnan aikana syntyvä louhe ja rakentamisen alussa irrotettavat maa-ainekset kuljetetaan kuorma-autoilla hyödyntäen kuljetuksissa olemassa olevaa katuverkkoa. Louhekuljetukset suuntautuvat Länsiväylälle tai meriteitse proomuilla joko suoraan käyttökohteisiin tai välivarastointipaikoille. Osa louheesta voidaan hyödyntää satamalaiturien ja kenttärakenteiden laajennuksessa Länsisataman alueella. Rakentamisen aikana syntyvän louheen käyttömahdollisuuksia pääkaupunkiseudun rakennushankkeissa selvitetään hankkeen suunnittelun edetessä.

Valmistelevat työt

Avoleikkauksen ja betonitunnelien osuuksilla sekä satamassa sijaitsee suuri määrä erilaisia kaapeleita, vesi- ja viemäriputkia sekä kaukolämpöputkia. Johdot ja putket huomioitava työn aikana ja ne on siirrettävä pysyvästi pois tunnelilinjauksen kaukalo-osuuksilta. Hankealueella tehdään ennen hankkeen aloittamista tutkimuksia maa- ja kallioperän, jotka tukevat suunnittelua. Hankealueella selvitetään myös mahdollisten pilaantuneiden maa-ainesten ja sedimenttien esiintyminen.

Satamatunnelivaihtoehtojen maanalainen osuus sijoittuu tiheästi rakennetulle kantakaupungin alueelle Jätkäsaareen, Kamppiin ja Ruoholahteen. Satamatunnelin suunnitellun tunnelilinjauksen alueella sijaitsee useita maanalaisia rakenteita kuten yhteiskäyttötunneli, metrotunnelit sekä Helenin öljyluolat. Alueelle on lisäksi suunnitteilla Marian alueen kasvu- ja teknologiakeskittymä, jonka yhteydessä on suunniteltu toteutettavaksi maanalainen pysäköintitila. Lisäksi Helenin merivesilämpöpumppuhankkeeseen liittyy suunnitelma maanalaisesta sähkönsiirtotunnelista Helsingin kantakaupungin alle. Satamatunnelin suuaukot sijoittuvat sataman päässä Länsiterminaali T1:n kohdalle ja Salmisaaren päässä Länsiväylän läheisyyteen Lapinlahden kohdalla.

Hankkeen suunnittelun yhteydessä on tutkittu useita vaihtoehtoja Sataman tunnelin linjaukselle. Eri linjausten lisäksi suunnittelussa on tutkittu vaihtoehtoisia tunnelin suuaukon sijainteja Länsiväylällä.’

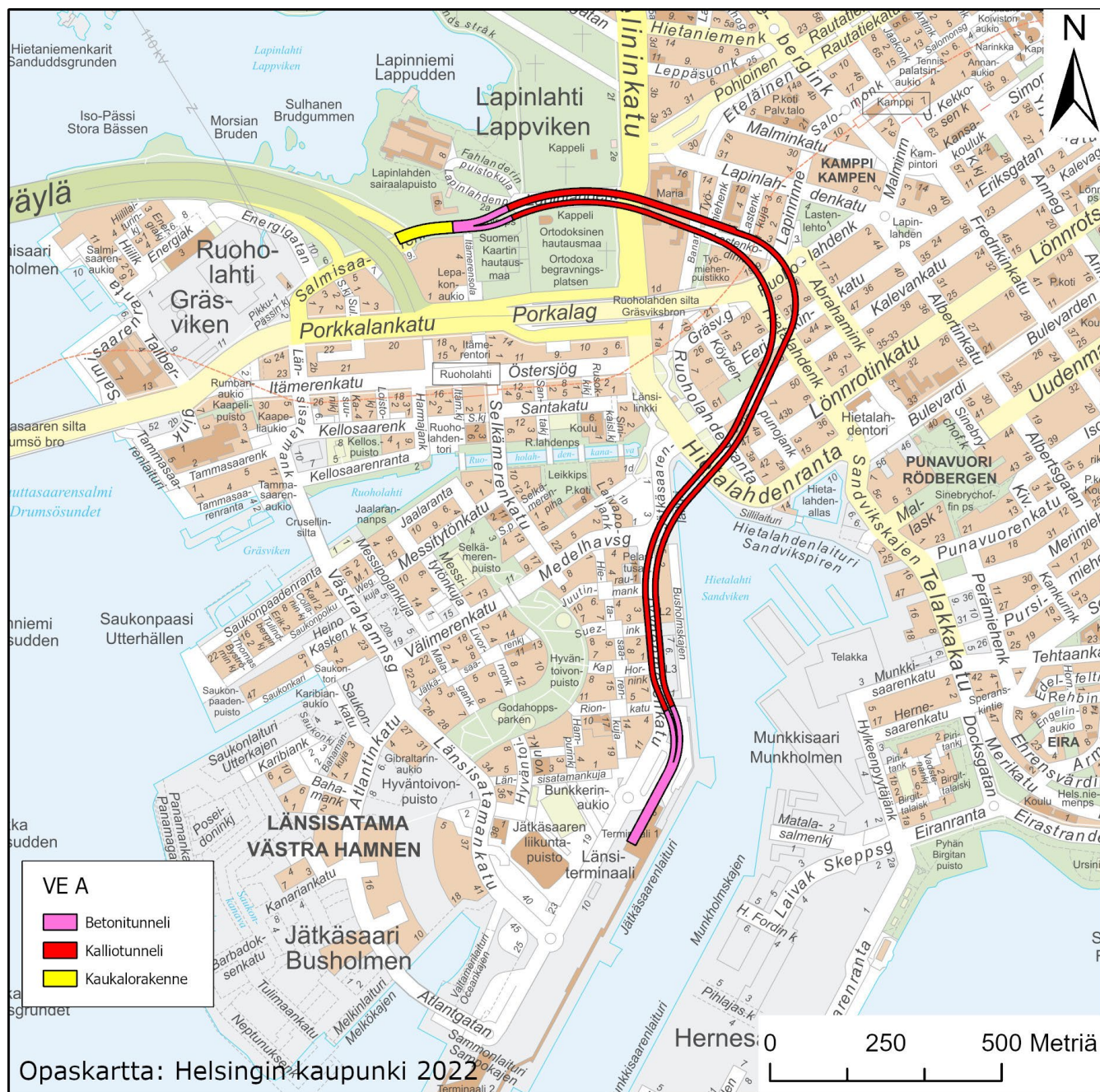
Vaihtoehtoisella A-linjauksella suunniteltavan satamatunnelin suuaukot ja maanpäälliset osuudet sijaitsevat pohjoisessa Lapinlahden historialliseen sairaalakokonaisuuteen liittyvällä puistoalueella, suojaviher-, katu- ja tiealueella korttelialueen 20790 (Ilmarisen toimitilat) pohjoispuolella. Vaihtoehdossa nykyistä puustoa kaadetaan tiealueeseen rajautuvalta Lapinlahden sairaalapuiston etelä- ja lounaisosasta sekä rakentamisen aikaisen työmaa-alueen johdosta Lapinlahden sairaalapuiston ja Suomen kaartin hautausmaan välisellä alueella.

Vaihtoehtoisella C- ja D-linjauksella suunniteltavan ajoyhteyden tunneleiden suuaukot ja maanpäälliset osuudet sijaitsevat pohjoisessa Morsiamen ja Salmisaaren toimitila-alueen välisellä tie-, suojaviher- ja lähivirkistysalueella. Vaihtoehdoissa nykyistä puustoa kaadetaan tiealueeseen rajautuvalta suojaviher- ja lähivirkistysalueelta ja tiealueelta.

Tunneleiden pysty-yhteyksien tarve tarkentuu suunnittelussa. Pysty-yhteyksien sijainti suunnitellaan ja osoitetaan kaavoituksen yhteydessä.

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMAN SUUNNITTELUALUEEN RAJAUS

SATAMATUNNELIN VAIHTOEHTOINEN LINJAUS A

ASEMAKAAVAMERKINNÄT

VP/s Historialliseen sairaalakokonaisuuteen liittyvä puistoalue joka on historiallisesti ja puutarhakulttuurin kannalta sekä maisemakuvallisesti ja kasvillisuudeltaan arvokas. VP/s-alueella kaikista rakennus-, toimenpide- ja maisematyölupia vaativista muutos- ja korjaustöistä on pyydettävä Museoviraston lausunto

VL/s Lähivirkistysalue. Morsian-niemi ja Sulhanen-saari suojellaan historiallisen puiston näkymän osana ja niiden yleisilme tulee säilyttää puistomaisena.

W/s Historiallisen sairaalakokonaisuuden maisemaan liittyvä vesialue. Alueella ei saa tehdä toimenpiteitä, jotka vaarantavat sen maisemahistoriallisten ja kaupunkikuvallisten arvojen säilymisen.

Hpp Historiallisen puiston osana oleva arvokas puuryhmä, jonka uusiminen tulee tehdä siten, että puiston historiallinen maisematilallinen ilme ja alkuperäinen lajivalikoima säilyy.

Hpp-1 Historiallisen puiston osana oleva arvokas puu- tai pensasryhmä, jonka uusiminen tulee tehdä siten, että puiston historiallinen maisematilallinen ilme ja alkuperäinen lajivalikoima säilyy. Kasvisto tulee mahdollisuuksien mukaan uusia samalla lajilla samaan paikkaan. Lehtimajat kuten näköalapaikan ns. Lippukallion lehmuskaari ja Omenapuutalon pihan syreenimajat, sekä ylläkkärin puutarhaan johtanut jalavakuja kuuluvat näihin.

MUUT

Lapinlahden sairaalan alue on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.

Arvoympäristö. Kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävä alue. Aluetta kehitetään siten, että alueen arvot ja ominaisuudet säilyvät.

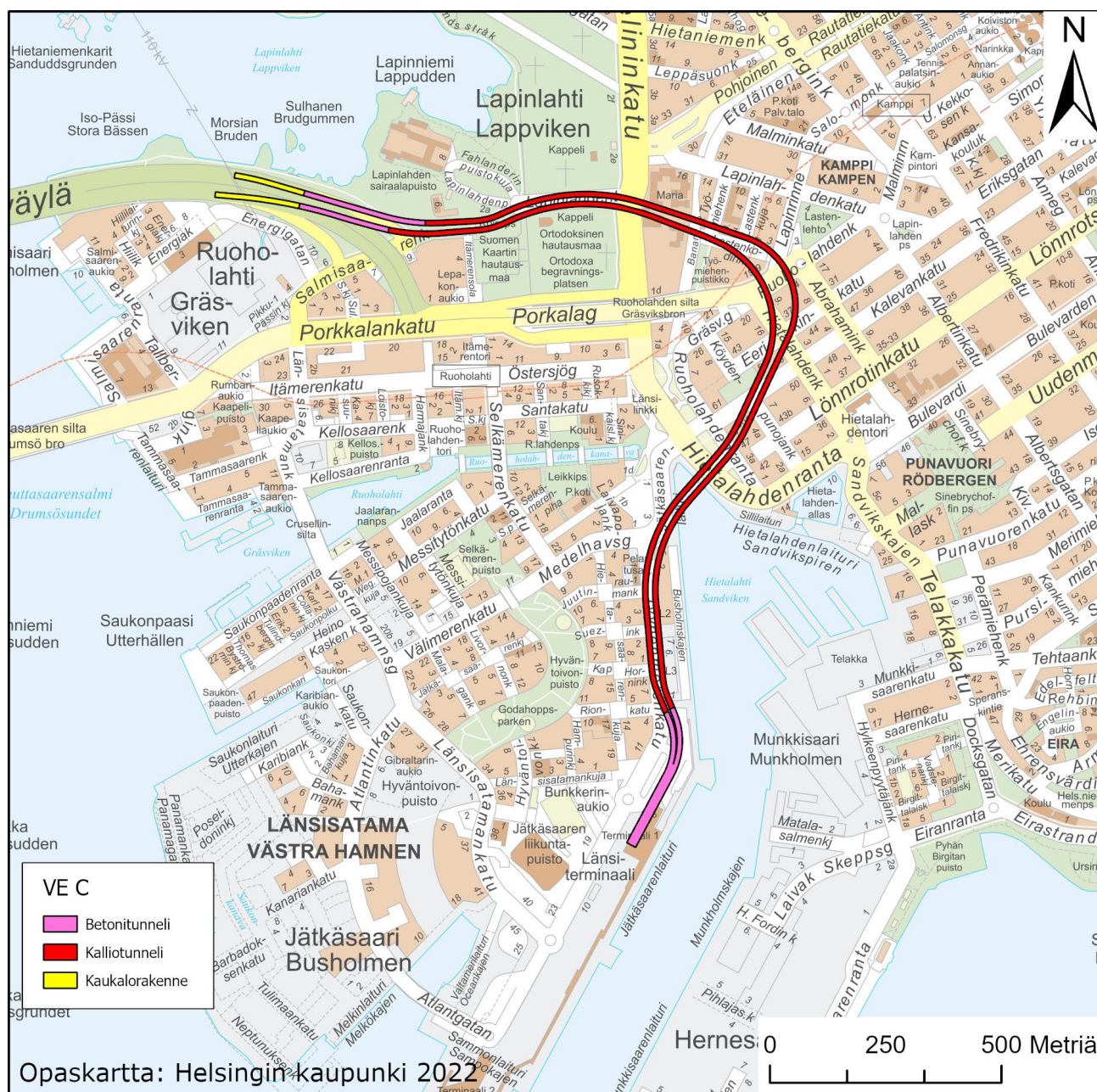
Arvokas kasvillisuuskohde: ARVOLUOKKA: I (Helsingissä erittäin uhanalainen vanha kulttuurikasvi mukulakirveli ja huomattavat lisäarvot). Lisäarvoina Helsingissä muuten huomionarvoiset lajit ketotädyke, kevättädyke, mäkiarho ja mäkilemmikki, esteettiset arvot (puisto- ja merimaisemat), monipuolisuus (kasvisto) ja historialliset arvot (vanha arvopuisto).

Arvokas lintukohde.

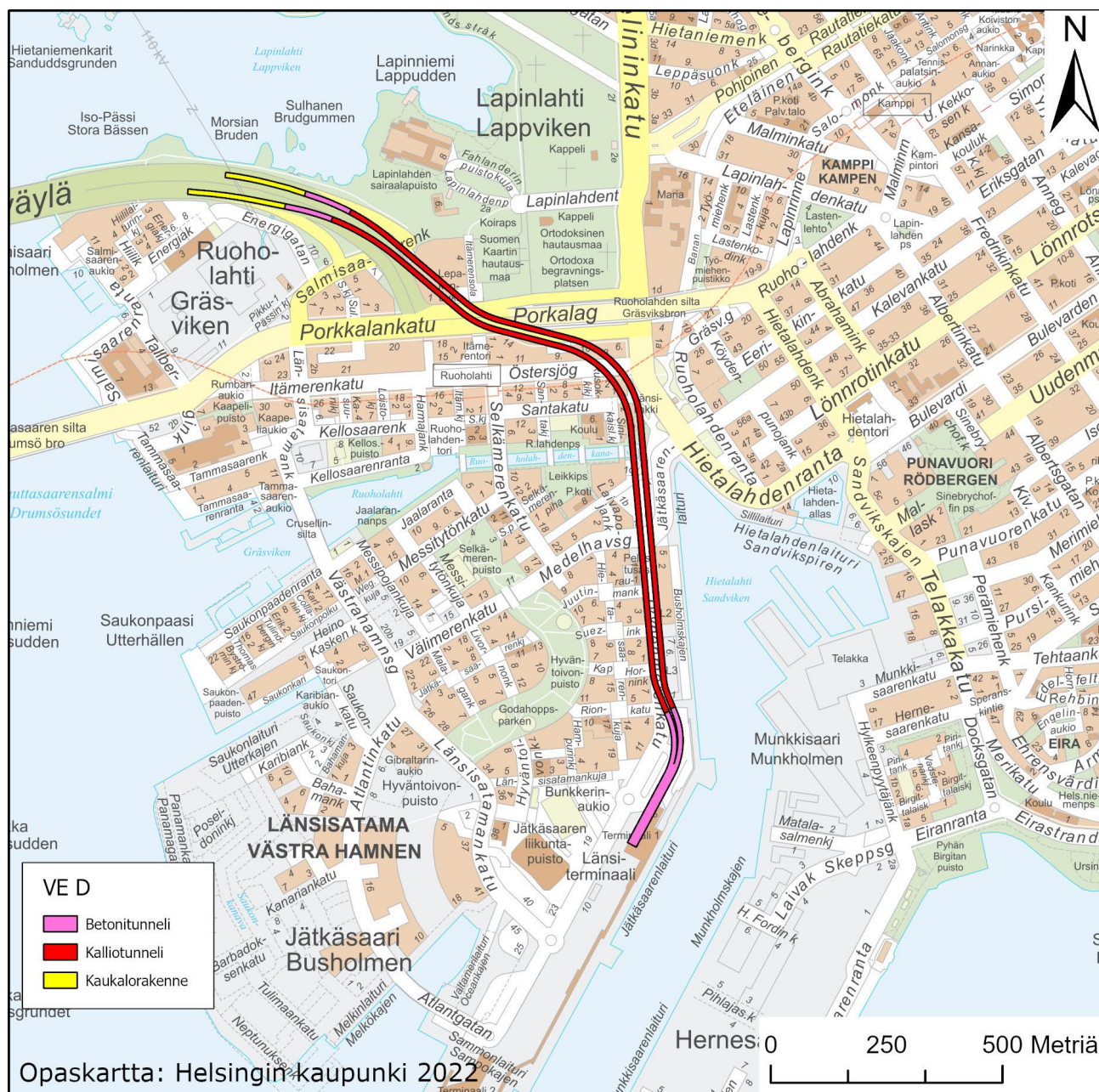

Satamatunnelin A-linjauksen maanpäälliset järjestelyt, ilmakuvakartta
Luonnos 28.10.2022

SATAMATUNNELIN VAIHTOEHTOINEN LINJAUS C

SATAMATUNNELIN VAIHTOEHTOINEN LINJAUS D

ASEMAKAAVAMERKINNÄT

- VP/s** Historialliseen sairaalakokonaisuuteen liittyvä puistoalue joka on historiallisesti ja puutarhakulttuurin kannalta sekä maisemakuvallisesti ja kasvillisuudeltaan arvokas. VP/s-alueella kaikista rakennus-, toimenpide- ja maisematyölupia vaativista muutos- ja korjaustoista on pyydyttävä Museoviraston lausunto
- VL/s** Lähivirkistysalue. Morsian-niemi ja Sulhanen-saari suojellaan historiallisen puiston näkymän osana ja niiden yleisilme tulee säilyttää puistomaisena.
- W/s** Historiallisen sairaalakokonaisuuden maisemaan liittyvä vesialue. Alueella ei saa tehdä toimenpiteitä, jotka vaarantavat sen maisemahistoriallisten ja kaupunkikuvallisten arvojen säilymistä.
- Hpp** Historiallisen puiston osana oleva arvokas puuryhmä, jonka uusiminen tulee tehdä siten, että puiston historiallinen maisematilallinen ilme ja alkuperäinen lajivalikoima säilyy.
- Hpp-** Historiallisen puiston osana oleva arvokas puu- tai pensasryhmä, jonka uusiminen tulee tehdä siten, että puiston historiallinen maisematilallinen ilme ja alkuperäinen lajivalikoima säilyy. Kasvisto tulee mahdollisuuksien mukaan uusia samalla lajilla samaan paikkaan. Lehtimajat kuten näköalapaikan ns. Lippukallion lehmuskaari ja Omenapuutalon pihan syreenimajat, sekä yllääärin puutarhaan johtanut jalavakuja kuuluvat näihin.

MUUT

- Lapinlahden sairaalan alue on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.
- Arvoympäristö. Kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävä alue. Aluetta kehitetään siten, että alueen arvot ja ominaisuudet säilyvät.
- Arvokas kasvillisuuskohte: ARVOLUOKKA: I (Helsingissä erittäin uhanalainen vanha kulttuurikasvi mukulakirveli ja huomattavat lisäarvot). Lisäarvoina Helsingissä muuten huomionarvoiset lajit ketotädyke, kevättädyke, mäkiarho ja mäkilemmikki, esteettiset arvot (puisto- ja merimaisemat), monipuolisuus (kasvisto) ja historialliset arvot (vanha arvopuisto).

- Arvokas lintukohte.

Satamatunnelin C- ja D-linjausten maanpäälliset järjestelyt, ilmakuvakartta
Luonnos 28.10.2022

